

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Kinas inflytande i Östtimor

Fram till den indonesiska invasionen av Östtimor 1975 levde en del etniska kineser i Östtimor. De var till stor del aktiva inom handeln.

Under ockupationen stödde Kina indirekt, men i begränsad omfattning, frihetskampen. Efter återupprättandet av självständigheten 2002 har Kina gett Östtimor utvecklingsbistånd. Det har till stor del varit i form av mycket synliga byggnader för myndigheter, men knappast bidragit till utveckling av ekonomin eller människors levnadsförhållanden.

Exploatering av Greater Sunrise

Östtimor har engagerat Kina för att få hjälp med exploateringen av gasfälten Greater Sunrise, vilken bedömdes som för riskfylld av de stora oljebolagen. Ett avtal har skrivits med ett statsstött kinesiskt bolag för konstruktion och bygge av en anläggning för att behandla naturgasen till flytande form, LNG, med målet att besluta om investeringen i slutet av nästa år enligt Timor GAP. Det är det statsägda energibolaget som hoppas på produktionsstart 2025.

Exploateringen av Greater Sunrise har varit stoppad på grund av att regeringen insisterat på att anläggningen skulle byggas på Östtimors sydkust för att få fart på den lokala ekonomin snarare än i Australien eller på en flytande plattform. En anläggning i Östtimor kräver en gasledning tvärs över Timordjupet, som av Shell och ConocoPhillips samt operatören Woodside Petroleum Ltd. bedömts som onödigt svår och dyr.

Uppdelning av projektet

För att lösa tvisten om rörledningen har de återstående parterna i fältet börjat titta på en lösning med separat utveckling av själva gasfältet å ena sidan och gasledningen och anläggningen för behandling och export av gasen å andra sidan.

Även med Kinas hjälp är Östtimors tidsplan mycket ambitiös. Woodside räknar inte med produktion före 2027. De påpekar också att Australiens parlament måste ratificera havsgränsavtalet med Östtimor.

Kina bygger hamnen för gasexporten

I april slöt Timor GAP ett avtal på 943 miljoner dollar för byggandet av en hamn i Beaco för gasanläggningen. Avtalet skrevs med China Civil Engineering Construction Corp., ett dotterbolag till China Railway Construction Corp. och ses som en del av Kinas "nya sidenväg".

Skrämselkampanj bara propaganda

Den tidigare timoresiske presidenten José Ramos-Horta sade den 16 maj att Östtimor kan dra fördel av partnerskap med Kina och andra partnerskap för sin nationella utveckling och tillade att skrämselkampanjer mot kinesiska investeringar bara är propaganda.

"Det är en mängd propaganda plötsligt. Kina har nu framträtt som en stor global ekonomisk makt och det har upprört många länders ekonomiska monopol. Det är ett nytt globalt geopolitiskt fenomen", sade Ramos-Horta till Lusa.

"Det är ingen mening med att oroa sig för Östtimor. Jag kan förstå oron, uppenbarligen, men vårt svar är att alltid vara tillgängliga för att förklara följderna av kinesisk inblandning", sade han. Ramos-Horta talade med Lusa efter att ha återvänt från Kina där han deltog i möten om den "nya sidenvägen" med ett antal tidigare statschefer.

Ramos-Horta förringade oron över Kinas närvaro i Östtimor och sade att den är "inte större än Indonesiens eller Australiens närvaro". Landet har, sade han, olika samarbetsavtal på försvars- och säkerhetsområdet med Australien, Portugal och USA samt andra samarbeten med länder som Japan, Sydkorea och Tyskland utöver EU.

"Kinas närvaro i Australien är mycket större, mycket större i USA där Kina äger statsobligationer och investeringar för två miljarder dollar", tillade han.

Tommy Pollák

Källor: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-05-15/china-enlisted-for-stranded-gas-venture-ditched-by-global-majors>
<https://www.macaubusiness.com/east-timor-anti-chinese-fear-campaigns-just-propaganda-ramos-horta/>